



Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m] est varia p[er]secutio[n]is co[n]ditio

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de scō Thoma Cantu

Secūm est recta et iusta patientis affectio.
Tertium est varia persecutio conditio

Primum est iniusta persecutio occasio. Hic. ix. Et inique ageret laborauerunt. Rex em̄ Anglie et sui sarrape ex pueria affectioe ad iniustas regni consuetudines contra libertates et iura ecclesiastica gloriosum thomam persecuti sunt. Potestas em̄ publica et res et personas ecclesiasticas usurpabat: et indifferenter causas ecclesiasticas ut seculares ad suum traherebat examē: et concubabat ut populus sic sacerdos Sap. xliij. Interueniente tēpore calescenti in q̄ consuetudine hic error tanq̄ lex custodit est. Hec ibi. Unde patet q̄ inuitē persecuti sunt Thomam q̄ iura ecclesiastica posseden? defendebat. Sicut em̄ de Nicola? papa in decretis dist. x. c. lex. Rex impatorum non est supra leges dei. sed subtrus impali tudicio non possunt iura ecclesiastica dissoluere. Hec ibi. Ideo sicut dicit Isidor? in se nonymis et in decretis dist. xj. c. vsus. vsus autoritati cedat. prauū vsus lex et rō vincat. Hec ibi. Q̄ iustū: q̄ irracionabile q̄ iura ecclesiastica ledant ex pueria et in q̄ multorum consuetudine. Tales vtiq̄ ecclesiam ut filij matrē debent. defendere in eam crudeliter feuitunt: eam expugnāt. Hi itaq̄ non veri ecclesie filij: sed de synagoga sathane sunt. neq̄ serui christi: sed poti? dicendi sunt antichri. Joan. ij. Nunc antichristi multi facti sunt.

Secūdo contēplanda est recta et iusta patientis affectio. Job. xviij. Tenet iust? viam suā: et mūdīs manib? addet fortitudinē. Hec ibi. Vir itaq̄ dei sic rectā affectionem gerebat ad ch̄m et ecclesiam ut nec minis nec blādicijs flecti posset. Firmiter em̄ in anio statur: aut ecclesiam de tate seruatur: miseria liberare: aut ad ch̄m imitationem aniam p̄ ecclesia ponere q̄t di. illud Esa. xxxvij. Protegā ciuitatē istā. s. ecclesiam ut saluē eā. s. ab iniustis usurpatorijs. Semel tñ contigit ut vir mitissimus de quo: undā episcopoꝝ consilio q̄b? dispendiū mēbroꝝ et vite ab antiquo regis odio inuēnerē videbat: de quib? vtiq̄ magis q̄ de p̄p̄is agebat piculis: et tā pro instanti necessitate q̄ viroꝝ q̄ rōndaz ma?

gnorū psuatiōnib? deceptus/peritōi regis verboten? cōsentiret. Et q̄ obseruarent regie consuetudines. et sic tā ipse q̄ illi quibus timebat: lz cum dispēdio cause corporis euasere piculum. Si autē queris vtrum illud iuste et sancte factū fuerit: Dicēdū q̄ non: qm̄ vt dēterminat doctor sc̄tus. ij. q. xliij. Et r̄palia bona que sunt p̄p̄i iur? alij cuius sint interdū dimittēda p̄pter sc̄dā lum euitandū: vtiq̄ si scandaluz oriat̄ p̄pter infirmitatē vel ignorantiā: nisi aliter sedare illud scandalū. Secus autē esset si nasceret ex malicia. Tūc em̄ nō essent huiusmodi bona r̄palia dimittēda: quia hoc p̄iudicaret bono cōi. Parec em̄ malis rapendi occasio. Et hoc etiam ipsi raptores bus noceret qui retinēdo aliena in peccato remanerent. Tñ bona r̄palia alicui commissa ad dispensandū et cōseruandū sicut bona ecclesie cōmittunt̄ prelatis. et bona cōmūia q̄busdā reipublice rectorib? multo modo sunt p̄pter scandalū dimittēda. quia taliū cōseruatio sicut et depositio: imminet his q̄bus sunt cōmissa ex necessitate. Hec doctor sanct? Archiep̄? igit̄ thomas in p̄fata liberatiōe corporū et consensu suo dato regis s̄ consuetudinib? ruinā metūis animaz/durissimaz p̄niam egit. ij. Par. xxxij. Postq̄ coangustat? est orauit dñm deū suum et egit p̄niam valde coram deo: deprecatusq̄ est eum et obsecratus intente. Hec ibi. Austeriorib? q̄ppe alimēt? et idu mentis se affixit et se a difficillimo officio suspendit donec p̄ confessionē et cōdignos p̄mie fructus a romano fuit pontifice absolutus et restitutus. Tūc bñ quātā cordis incurrit angustiam: quantā tristitiā pro illo peccato q̄b? metu partim et p̄m ex aliorū consilio p̄petrauit. et q̄b? p̄fecto plurimū credidissent oīno excusandū. In h̄ vtiq̄ apparet euidenter recta sancti viri affectio et virtus atq̄ iusticie p̄fectio. Nam vt dicit Grego. in moral. Quanto maioris lumen gr̄e q̄s p̄cipit: tanto amplius rephentibilem se esse cognoscit. Hec ille. Et lapsa autē p̄ p̄niam purgato cautior atq̄ firmior surrexit: et de cetero sp̄ in sc̄to p̄posito p̄serauit firmissim? .ij. Cor. vij. Que s̄m dēu tristitia ē p̄niam i salu. stabile opat. hec ibi.

Tertio cōtēplāda est va

ria psecutionis conditio. Achvii. Facta ē psecutio magna in ecclesia. Nō em̄ q̄uit re-
gis indignatio nisi archiepi & epoz auten-
ticia scriptis firmarent regi cōsuetudies.
Cui⁹ conatib⁹ iniust⁹ q; bñs thomas vi-
liliter resistebat: idcirco multipl̄ verbera-
tus est. **T**im. ij. Q̄s q̄ pie volunt viue-
re in ch̄o psecutiōem patiuntur. hec ibi.
Pallus est aut̄ p̄cipue tripliciter. **P**ri-
mo ppter iniuriosam oblocutionem. **P**s.
Detrahēbāt mibi qm̄ seq̄bar bonitatem.
Hoc ab̄t em̄ cum p̄fidū: p̄ditōrē: dignuz
suspēdiō: reū mortis. Et tā in p̄ntia q̄ in
absentia multipl̄ de eo obloq̄bant. **A**rtio-
rē eius vitam sup̄stitioni ascribēbāt: iusti-
cie zelum crudelitati: defensionē iuris ec-
clesiastici auaricie & cupiditati: q̄ antecess⁹
soz suoz metas trāsiret/ libertates eccle-
sie defendendo/ temeritati attribuebant.
Nihil ab eo dici vel fieri poterat qd̄ n̄ eoz
malicia deprauaret: adeo etiā vt reg⁹ per-
suaderēt ministri reipublice q̄ si archiepi
p̄rās pcederet: regia dignitas esset p̄i-
ra. **P**s. Sepulcrū patens est guttur eoz:
linguis suis dolose agebant: venenū aspi-
dū sub labijs eoz/ quoꝝ os maledictiōe &
amaritudine plenus est: veloces pedes eoꝝ
rū ad effundendū sanguinē. **S**ecdo p̄se-
cuti sunt eum p̄ maliciosam cōminationē.
Eccl. xij. Nō ignē camini vapor & fumus
ignis inaltabit. sic & añ sanguinē maledi-
ca & cōrumelie & mine. **H**ec ibi. Cū itaq;
semel p̄ hac causa esset in curia reg⁹: tonis
viriū eccleie libertatē defendens: ceperunt
tandē qm̄ cuncti clamare debere eum mori
vt q̄i audiret vndiq;. **C**rucifige crucifige
eū. **P**s. Cōfirmati sunt sup̄ me & multipli-
cati sunt q̄ oderunt me iniq;. **F**uroꝝ igitur
eoz cedēs recessit a curia/ ipsi clamantib⁹.
Lūc se in hospitio recepisset sub contri-
tio noctis venerūt ad eū duo magni p̄ce-
res tudentes peccō: a peo q̄ cum alijs con-
tra eum egissent: et veniā postulātes. **N**ū-
ciantes quoq; sibi q̄ nōnulli crudelitatem
famosi & malicia obstinatissimi deliberaue-
runt eum occidere. **N**ō audies (q; ecclesie
causa nondū erat satis notificata & p̄sona/
lis videbat esse p̄secutio) idō fugā aggre-
sus est. **A**dhuc em̄ erat eius vita necessa-
ria pro causa ecclesie **C**irco igit̄ fratre sibi

solatium p̄bente: die latens: & nocte iter fa-
ciens: venit in portum vnde traiecerus est
a duob⁹ sacerdotibus in cimbula in Flang-
driā. **V**enit deinceps v̄sq; Senonis: vbi
a dño papa Alexandro honorifice susce-
ptus est: et ab eo in monasterio pontania/
censi cōmēdatus. **V**isit ergo rex Anglie
episcopos & p̄ceres pro pace reformanda:
multa etiam p̄mittēs si sue veller̄ petitiōi
adq̄escere. **S**ed nullatenus adq̄euit for-
tissimus athleta ecclesie: nisi oīns saluo iu-
re ecclesie et libertate ecclesiastica in sua i-
tegritate seruata. **P**ropt̄ quod plurimas
iterum molestias atq; p̄secutiones per-
pessus est. **I**nimici em̄ ecclesie suos erro-
res corrigere noluerunt. **S**ed (sicut dicitur
Hieremie. v.) Indurauerūt facies suas iu-
pra petrā. id est noluerunt reuerti. et **H**ie-
remie. vij. Indurauerūt ceruicem & peius
operati sunt. **H**ec ibi. **N**am p̄secuti sunt
eum iterum tripliciter. **P**rimo in tem-
porali substantia. quia iust⁹ rex omnia bo-
na archiepiscopi et suozum confiscari.
Secundo in sua familia. quia tota tho-
me cognatio p̄scribitur: omnes familia-
res et amici/ et quocūq; modo aut titulo
qum̄ confitentes/ etiam mulieres p̄gnan-
tes & puerperio decubātes: paruuli quoq;
et senes in infirmitate laborantes/ in eri-
lium relegati sunt. **E**t quotq; discretōis
annos attingerant/ tactis sacrosanctis iu-
rare compulsi sunt q̄ mari transito statim
se archiepiscopo rep̄sentarēt vt saltē sic eoz
passionis gladio cōfossus regie petitiōi fa-
cillus obediret. **S**ed hec omnia vir dei pa-
tienter sustinuit & coeruleos suos patientia
docuit. **M**art. v. **B**eati qui p̄secutiōem
patiunt̄ ppter iusticiam: qm̄ ipsorum est re-
gnum. **H**ec ibi. **V**isit insup̄ rex anglie lit-
teras cōminatōis. **A**s ad abbatē & fr̄es p̄o-
tiniacensis monasterij: vt sic ab eodē mo-
nasterio expelleretur. **T**ertio p̄secutus
sunt eum in persona p̄pria. **P**rohibuit
enim rex nequis oraret pro eo. **C**um t̄m̄
men vir dei benignissimus teunigs & ora-
tionibus vacans iugiter pro ecclesia et re-
ge & regno Anglorum oraret. **P**salmista.
Retribuebant mibi mala pro bonis: steri-
litas est animē mee. **E**go at̄ mibi cum mo-
lesti essent induēbar cilicio: & hūilia dāam in

Ver. de sctō Thoma cantuariensī

teritio animā meāz oīo mea i sinu meo cō
uertet Hec ibi. His itaq; sic gestis timēs
Et sanctus occasiōe sui religiosi pontifica
cen. itinere dispendiū inde sponte disces
sit rōd Ludouicū francoꝝ regē confugit
a q̄ benignissime suscepit et necessaria vlti
te sibi assignauit quōq; par ecclie reforma
ref. Sollicitauit insup rex francoꝝ summiū
pontificē vt sine vltiori dilatione ad re
formandū pacē ecclie anglicane laboraret
Disserat etiā p̄fate ecclie anglicane deso
lacionē: guillerm⁹ seneci antistes sedē apo
stolicā petijt impetrauitq; vt rex angloꝝ
anathematizaret oī appellacione postpositū
te nisi a sua prinacia desisteret. Sic itaq;
artat⁹ verbis saltē adq̄uit q̄uis nō anio.
Reuertus ē igit thomas septimo exiliū sui
anno: et a p̄fō honorifice multū suscepit.
Sed post paucos dies dānis et iniurijs su
pra modū affectus ē. itq; Reg. xvij. Illi nō
quidierunt. i. apl̄go mandato vere obedire
noluerunt: s; iuxta p̄suetudinē suā p̄petra
bant. Tertio p̄secuti sunt eū p̄ facinoro
sam inuasiōe p̄s. Considerat pet̄ōr iustū
et q̄rit mortificare eū. In q̄ inuasiōe tria s̄t
nob̄ p̄sideranda. Primo p̄sideranda est
gl̄iosus pontificis benignitas q̄ seipm̄ obul
Decurrētibus ei furibūdis militib; q̄rētibus
euz ad mortē dixit. Ecce ego qd̄ vultis: In
h̄secut⁹ dñm q̄ suis p̄secutorib; p̄cessit ob
uiā: dī. Quē queris et c. Ego sum. vt habe
tur Jo. xvij. Nec metu mortis a suo sancto
posito cessauit nec eis in aliq̄ obedire vo
lunt nisi sp̄ saluis ecclie turib; q̄n potius eis
r̄ndit decetero se virilit̄ in cā ecclie sp̄ actu
rū: et errata singla correctur. Apo. ij. Esto
fidelis vsq; ad mortē: et dabo tibi coronam
vite. Scōdo est p̄sideranda martyrij san
citas q̄ passus est in loco sctō et inē man
sacerdotū et religiosoz i tpe sacro ifra octa
uā s̄nice natiuitatis et p̄ sctā cā. i. p̄ sancta
ecclia. vñ sp̄aliter dicit p̄ martyr ecclie: q̄
p̄ cā ecclie passus. Joan. x. Ego sum pa
stor bonus: bonus pastor animā suā dat p̄
ouib; suis. Tertio est p̄sideranda p̄secu
toꝝ crudelitas Coronam em̄ capitis sacri
crudelit̄ amputauerūt. indeq; cerebrū euz
sanguine p̄ p̄uimentū sparsit. volueritq;
corpus euz aut in lacū projici aut in patibulo
suspēdī dicentes illud nō esse dignū
eccliaica sepultura. Unde legēdas. Vnde

runt me in q̄d̄ retribuunt et c.
Tertia excellentia contemplāda cir
ca iusticiā gl̄iosū marcyris thome ē
excellentia declarationis veneration
de. quō lex excellenter declarauit dñs q̄ ac
cepta sibi fuerit gl̄iosū thome p̄uosa boni
tas siue iusticia et q̄ gl̄iosus sit nūc in celis
pro sue bonitatis et iusticie p̄seuerātia. Jo.
xij. Si q̄s mihi misstrauerit: bono. eū par
me et c. Honorificauit q̄ p̄pe p̄ celestī glo
riosum thomā gl̄ificando ipm̄ in celis. et
h̄mōi gl̄iam in terris declarando. Et hoc
potissimū triplici declaratione
Prima ē declaratio p̄nunciatiua.
Secda est declaratio certificatiua.
Tertia ē declaratio testificatiua.

Prima ē declaratio p̄nunci
ciatiua. Reuelatū em̄ fuit ei in exilio exili
ti q̄ ad suam esset eccliam regressur⁹: et ad
ch̄m cū martyrij palma migratur⁹. Itq;
per aliquot dies añ eius martyrij iunctio
nis quidē de corpore exiens et postmodū mi
raculose regressus aiebat q̄ vsq; ad sup̄mo
mū sanctoz ordinē direct⁹ fuit et inter apo
stolos sedē q̄ndā vacuaz vidit. p̄conantē
aut̄ cui⁹ eēt hec sedes. angel⁹ r̄ndit q̄ quā
dā magno sacerdoti angloꝝ fuabat Apo.
ij. Qui vicerit dabo ei sedere mecū i thro
no meo.

Secda est declaratio certifi
catiua facta. i. p̄ angelos. Dñi em̄ clerici p̄
eo exeq̄as facerent et missā inciperent de
functoꝝ subito (vt aiunt) angeloꝝ affātes
choꝝi vocē cantantiū interrūpuit et officiu
m̄ martyris incipiunt. i. Terabit iustus i
dño et c. Et tunc statim clerici p̄sequunt.
Hec est muratio dectere excelsi dūz can
merozis vertitur in canticū laudis. Et re
uera eximia comprobaf p̄ditus sanctitatis
et gl̄iosa insignitus martyrij palma quē
angeli tanto donauerunt honore et sancto
rum martyꝝ carbalo go palam declarau
runt ascribendum.

Tertia est declaratio testi
ficatiua que scilicet facta est per miracula
q̄ sine sanctitati atq; gl̄ie testioniū p̄hibēt.
Est aut̄ h̄ testioniū triplex. Primum ē tē